

про загрозу безпеки громадян. Такі докази нададуть суду можливість прийняти законне та обґрунтоване рішення про притягнення особи до адміністративної відповідальності за ст. 173-1 КУпАП та призначити справедливе стягнення до винних осіб.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Яковлев П. О. Адміністративна відповідальність за поширення неправдивих чуток у контексті забезпечення інформаційної безпеки України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2020. № 43. С. 69–72.

#### REFERENCES

1. Yakovlev, P.O. (2020). Administrative responsibility for spreading false rumors in the context of information security of Ukraine. *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Ser.: Jurisprudence – Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Jurisprudence, 43, 69–72* [in Ukrainian].

#### Колісник Анна Сергіївна

*доктор філософії, молодший науковий співробітник НДІ  
правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України*

### ДО ПИТАННЯ ПРО ЦИФРОВІЗАЦІЮ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

У публікації зосереджено увагу на розгляді деяких аспектів цифровізації податкових відносин. Підкреслено, що використання електронних сервісів оптимізує процеси взаємодії між суб'єктами, виконання податкового обов'язку. У той же час наголошено, що процес цифровізації податкових відносин ставить багато викликів перед юридичною наукою та практикою (забезпечення інформаційної безпеки платників податків й належного захисту податкової інформації, визначення меж втручання уповноважених суб'єктів податкових правовідносин в «інформаційне поле» зобов'язаних учасників).

**Ключові слова:** оподаткування, податкові правовідносини, цифрові технології, Е-сервіси.

**Kolisnyk Anna**

*PhD, Junior Researcher of the Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development of NALS of Ukraine*

## **TO THE QUESTION OF DIGITALIZATION OF TAX LEGAL RELATIONS**

The publication focuses on the consideration of some aspects of digitalization of tax relations. It is emphasized that the use of electronic services optimizes the processes of interaction between subjects, the fulfillment of tax duty. At the same time, it was emphasized that the process of digitalization of tax relations poses many challenges to legal science and practice (ensuring information security of taxpayers and proper protection of tax information, determining the limits of interference of authorized subjects of tax legal relations in the “information field” of obliged participants).

**Keywords:** taxation, tax legal relations, digital technologies, E-services.

Цифровізація суспільних відносин – один із трендів сучасного життя. Показово, що такий тренд торкнувся й сфери оподаткування. Як слушно відзначає К. В. Юдіна, у широкому сенсі цифровізація в податковому праві являє собою комплексний процес. По-перше, багато стандартних податкових процедур переводиться в електронну форму: сплата податку, подача податкової декларації, подача заяв / звернень до податкового органу тощо. По-друге, інформаційні технології широке поле для розробки нових форм і методів взаємодії суб'єктів податкових правовідносин [4, с. 82 – 83].

У цьому контексті науковці звертають увагу на те, що впровадження цифрових технологій у відносини оподаткування відбувається шляхом створення електронних сервісів для ефективної взаємодії контролюючих органів з платниками податків. Одним з таких сервісів є електронний кабінет платника податків (Е-кабінет). Зазначимо, що у 2012 році, Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 р. № 1007-р було схвалено Концепцію створення

електронного сервісу «Електронний кабінет платника податків» [3]. В цій Концепції виділялося два етапи, в межах яких передбачалася низка заходів. При цьому такі заходи мали реалізуватися протягом двох років – 2013 та 2014 роки.

За допомогою Е-кабінету суб'єкти господарювання можливість працювати з органами податкової служби дистанційно у режимі реального часу. Наразі Е-кабінет має дві частини: відкриту та приватну, вони різняться за режимом доступу, спектром послуг та обсягом інформації. Так, послугами відкритої частини Е-кабінету можна без ідентифікації особи. Користувачі відкритої частини мають: (а) доступ до інформації з публічних реєстрів, зокрема, йдеться про доступ до даних про взяття на облік платників; даних реєстру платників ПДВ; реєстру платників єдиного податку; інформації про РРО та ін.; (б) доступ до інформації про граничні терміни сплати податків, зборів, обов'язкових платежів та подання звітності (податковий календар); (в) можливість перегляду та друку бланків податкової звітності; (г) можливість заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи для громадян; (д) доступ до контактів та адрес діючих центрів обслуговування платників.

У приватній частині Е-кабінету доступ диференціюється залежно від типу платника (юридична особа, фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності, громадянин, посадова особа державного органу та інші). Робота у приватній частині здійснюється з використанням кваліфікованого сертифіката відкритого ключа. Позначимо, що приватна частина Е-кабінету включає такі сервіси, як-то:

1) договір про визнання електронних документів – надає можливість приєднання до Договору про визнання електронних документів;

2) облікові дані платника, що надає доступ до особистої інформації (наприклад, реєстраційні та облікові дані, відомості про керівників; присвоєння ознаки неприбутковості; дані про реєстрацію платником ПДВ; дані про реєстрацію платником єдиного податку; дані про реєстрацію платником єдиного внеску тощо);

3) перегляд звітності, за допомогою якого можливо переглянути раніше подану податкову, пенсійну та статистичну звітність неза-

лежно від способу її подання, включаючи звіти, подані на паперових носіях до центрів обслуговування платників податків;

4) введення звітності – сервіс, за допомогою якого можна сформувати, заповнити, перевірити та надіслати в електронному вигляді будь-який звітний документ (за основними формами податкової та статистичної звітності, звіт щодо сум нарахованого єдиного внеску), заяву, повідомлення встановленого зразка;

5) листування з ДПС – надає можливість електронного листування користувача з органами ДПС (створення та направлення платником листів до органу ДПС у довільній формі (заява, звернення, скарга, пропозиція тощо));

6) заяви, запити для отримання інформації – можливість створення найбільш популярні заяви і запити стосовно отримання певної інформації від ДПС. Приміром, до кола таких документів можна віднести такі: запит про суми виплачених доходів та утриманих податків з Державного реєстру фізичних осіб; запит про отримання витягу з реєстру платників податку на додану вартість; реєстраційну заяву платника податку для включення/внесення змін/виключення до/з Реєстру неприбуткових установ та організацій та низку інших документів;

7) реєстрація ПН/РК, що використовується для реєстрації податкових накладних та/або розрахунків коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних;

8) Єдиний реєстр податкових накладних надає доступ до даних ЄРПН у режимі реального часу щодо складених платниками ПДВ чи їх контрагентами податкових накладних та/або розрахунків коригування у розрізі статусів; забезпечує перегляд повної інформації щодо податкової накладної з урахуванням всіх зареєстрованих до неї розрахунків коригування кількісних і вартісних показників, а також інші сервіси [2].

З урахуванням викладеного можемо констатувати, що шляхом створення електронних сервісів держава не лише слідує сучасним світовим тенденціям, а й створює умови для реалізації прав та обов'язків суб'єктів податкових правовідносин у сфері оподаткування у режимі онлайн, суттєво зменшити витрати платників на ад-

міністрування податків і зборів, а також зробити інформацію щодо кожного платника податків доступною та прозорою. Такий підхід свідчить про перехід від фіскальної моделі роботи органів Державної податкової служби України до сервісної. При цьому велике значення має налагодження партнерських відносин з платниками податків, визначення ефективного механізму співпраці контролюючих органів та бізнесу.

Деякі науковці вказують також на позитивний вплив цифрових технологій на процеси податкового адміністрування, оскільки за допомогою відповідних технологій наразі є можливість обробляти великі масиви даних, витратити на це менше часу, швидше отримувати необхідну актуальну інформацію стосовно конкретного платника податків. Крім того, робота в програмних продуктах надає «прозорість» здійснюваним бізнес-процесам в економіці країни. У підсумку всі ці фактори впливають на підвищення ефективності податкового адміністрування [1].

Як вбачається, такий підхід є аргументованим, використання електронних сервісів оптимізує процеси взаємодії між суб'єктами, виконання податкового обов'язку. Водночас позначимо, що процес цифровізації податкових відносин ставить багато викликів перед юридичною наукою та практикою. Зокрема, йдеться про забезпечення інформаційної безпеки платників податків й належного захисту податкової інформації, визначення меж втручання уповноважених суб'єктів податкових правовідносин в «інформаційне поле» зобов'язаних учасників та ін.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Абдурахманов О. К. Налоговые вызовы цифровой экономики. Логистика и экономика. IV СОН. 2021. URL: [http://economyjournal.uz/maqola/Abduraxmonov\\_O\\_2021\\_4\\_soni.pdf](http://economyjournal.uz/maqola/Abduraxmonov_O_2021_4_soni.pdf).
2. Електронний кабінет платника податків. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/>.
3. Питання створення та запровадження електронного сервісу “Електронний кабінет платника податків”: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.12.2012 р. № 1007-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2012-%D1%80#Text>.

4. Юдина Е. В. Некоторые аспекты цифровизации налоговых правоотношений. *Цифровая экономика как вектор трансформации правосубъектности участников налоговых отношений в России и за рубежом*: сб. науч. трудов по материалам Междунар. науч.-практической конференции в рамках IV Саратовских финансово-правовых чтений научной школы Н. И. Химичевой (Саратов, 23 мая 2019 г.): в 2 ч. Ч. 2. ФГБОУ ВО «Саратовская государственная юридическая академия». Саратов, 2019. С. 82–86.

## REFERENCES

1. Abdurakhmanov, O.K. (2021). Nalogovyye vyzovy tsifrovoy ekonomiki. *Logistika i ekonomika*. IV SON. URL: [http://economyjournal.uz/maqola/Abduraxmonov\\_O\\_2021\\_4\\_soni.pdf](http://economyjournal.uz/maqola/Abduraxmonov_O_2021_4_soni.pdf) [in Russian].

2. Elektronnyi kabinet platnyka podatktiv. URL: <https://cabinet.tax.gov.ua/> [in Ukrainian].

3. Pytannia stvorennia ta zaprovadzhennia elektronnoho servisu “Elektronnyi kabinet platnyka podatktiv”: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 05.12.2012 r. № 1007-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2012-%D1%80#Text> [in Ukrainian].

4. Yudina, E.V. (2019). Nekotoryye aspekty tsifrovizatsii nalogovykh pravootnosheniy. *Tsifrovaya ekonomika kak vektor transformatsii pravosubyektnosti uchastnikov nalogovykh otnosheniy v Rossii i za rubezhom: sb. nauch. trudov po materialam Mezhdunar. nauch.-prakticheskoy konferentsii v ramkakh IV Saratovskikh finansovo-pravovykh chteniy nauchnoy shkoly N. I. Khimichevoy (Saratov, 23 maya 2019 g.)* – *The digital economy as a vector of transformation of the legal personality of participants in tax relations in Russia and abroad: a collection of scientific papers based on the materials of the International scientific and practical conference in the framework of the IV Saratov financial and legal readings of the scientific school of N. I. Khimicheva*, Saratov, FGBOU VO «Saratovskaya gosudarstvennaya yuridicheskaya akademiya», p. 2, 82–86 [in Russian].